

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री हरिप्रसाद फुयाल
फैसला

०७५-RB-०१५९

मुद्दा:- आयकर(०६४।०६५)।

काठमाडौं जिल्ला, का.म.न.पा. वडा नं. १ नारायणचौरस्थित एस डेभलपमेण्ट बैंक पुनरावेदक
लि. को तर्फबाट ऐ. का अख्तियार प्राप्त का.मु. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुयोग प्रतिवादी
श्रेष्ठ.....१

विरुद्ध

ठुला करदाता कार्यालय, ललितपुर.....१
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट काठमाडौं.....१

विपक्षी
वादी

सुरु तहमा फैसला गर्ने:-

माननीय अध्यक्ष श्री दीपककुमार कार्की
लेखा सदस्य श्री भोलाप्रसाद खकुरेल
राजस्व सदस्य श्री यज्ञवल्क उपाध्याय
राजस्व न्यायाधिकरण, काठमाडौं
फैसला मिति:- २०७०।१२।१३

राजस्व न्यायाधीकरण काठमाडौंको मिति २०७०।१२।१३ को फैसला उपर एस डेभलपमेण्ट बैंकले राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ८ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता अनुमतिको निवेदन दिई अनुमति प्रदान भई नियमानुसार पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ:-

तथ्य खण्ड

१. करदाता एस डेभलपमेण्ट बैंक लि. ले आ.व. २०६४।०६५ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी ऐनको दफा ९६ अनुसार

- करयोग्य आय रु. ८,०९,३६,२६३।- देखाई मिति २०६५।९।२९ मा ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरमा पेश गरेका रहेछन्।
२. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६४।०६५ को आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाइने खर्चहरू दावी भएको, व्यवसायको मुनाफा र लाभ तर्फ गणना हुनुपर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएको तथा भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने गरेको नपाइएको सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए १५ दिनभित्र पेश गर्नुहुन्न भनी प्रत्यर्थी कार्यालयबाट ऐनको दफा १०१(६) अनुसार करदाताको नाममा मिति २०६९।६।९ मा सूचना प्रेषित गरिएको। उक्त सूचना करदाताले मिति २०६९।६।१० मा बुझी लिएको।
 ३. सो सूचना बमोजिम संशोधित आय कायम गर्न नमिल्ने बेहोरा अनुरोध गर्दै बुँदागत रुपमा आफ्ना जिकिरहरू साथ करदाता बैंकले ठूला करदाता कार्यालयमा पेश गरेको मिति २०६९।६।२४ को जवाफ।
 ४. करदाताको आ.व. २०६४।०६५ को लागि जम्मा रु. ८,६१,४०,२४२।०१ करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको मिति २०६९।६।२८ को निर्णय र सो बमोजिम मिति २०६९।८।११ मा करदाताका नाममा संशोधित कर निर्धारण आदेश जारी भएको।
 ५. ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण निर्णय र आदेश उपर चित्त नबुझी करदाताले आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशक समक्ष प्रशासकिय पुनरावलोकनको लागि मिति ०६९।१०।११ मा निवेदन दिएको।
 ६. करदाताको निवेदन, सम्बन्धित कार्यालयको प्रतिकृया तथा सक्कल फाइलसाथ संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बढी दावी गरेको व्याज खर्च कट्टी नदिने कार्यालयको निर्णय कानूनसम्मत देखिँदा निवेदकको जिकिर पुग्न नसक्ने, ए.टी.एम. मेशिन समेतको हास खर्च कट्टी नदिएको कार्यालयको निर्णय कानूनसम्मत रहेको, कर्मचारीलाई सवारी साधन सुविधामा दिएको सोको हास कट्टी पाउनु पर्ने निवेदकको जिकिर नपुग्ने खारेज हुने ठहर्छ भन्ने समेत बेहोराको आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति ०६९।११।२० मा भएको निर्णय।

७. देहायका रकमलाई आयमा समावेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय र सो लाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०६९।११।२० मा भएको निर्णय कानून सम्मत नहुँदा उक्त निर्णय बदर गरी हामीले पेश गरेको आय विवरणलाई मान्यता प्रदान हुने गरी निर्णय गरी पाउँ भनी करदाता एस डेभलपमेण्ट बैंक लि. को तर्फबाट राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंमा दायर भएको पुनरावेदन पत्र।
- व्याज खर्च..... रु. ३१,१८,५३२।-
 - बढी दावी गरेको हास खर्च..... रु. ३,१९,८१८।-
 - सवारी साधनहरूको हास खर्च..... रु. १६,४२,६६२।९६
 - इन्स्योरेन्स खर्च..... रु. ७६,२०६।-
 - सवारी कर खर्च..... रु. ४६,७६०।-
८. ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय र सो लाई सदर गर्ने गरेको आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णयमा ATM Machine समेतको हास खर्च सम्बन्धी निर्णय मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म उल्टी हुने ठहर्छ। व्याज खर्च, सवारी साधनको हास खर्च, इन्स्योरेन्स खर्च, सवारी कर खर्च सम्बन्धमा भएको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ भन्ने समेत बेहोराको राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको मिति २०७०।१२।१३ को फैसला।
९. राजस्व न्यायाधीकरण, काठमाडौंले देहायका शिर्षकहरूमा भएको खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने गरी भएको फैसला बदर गरी सो शिर्षकहरूमा भएको खर्च मिन्हा दिने गरी निर्णय गरी पाउँ भन्ने करदाता एस डेभलपमेण्ट बैंकको यस अदालतमा परेको निवेदन पत्र।
- क. व्याज खर्च..... रु. ३१,१८,५३२।-
 - ख. सवारी साधनको हास खर्च..... रु. १६,४२,६६२।९६
 - ग. इन्स्योरेन्स खर्च..... रु. ७६,२०६।-
 - घ. सवारी कर खर्च..... रु. ४६,७६०।-
१०. यसमा कर्मचारीहरूलाई प्रयोग गर्न दिएको सवारी साधन बैंककै स्वामित्वमा रही एउटा स्कीम अन्तरगत कर्मचारीलाई प्रयोग गर्न दिइएको अवस्थामा सो सवारी साधनसमेत बापत हासकट्टी नदिने गरी भएको राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको मिति २०७०।१२।१३ को फैसलामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ तथा २७(१)(ख) को व्याख्याको प्रश्न सन्निहित देखिँदा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१

को दफा ८(घ) बमोजिम पुनरावेदनको अनुमति प्रदान गरिदिएको छ। नियमानुसार गर्नु भन्ने यस अदालतको मिति २०७५।५।२९ को आदेश।

ठहर खण्ड

११. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन सहितका मिसिलहरु अध्ययन गरियो।
१२. पुनरावेदक प्रतिवादी एस डेभलपमेन्ट बैंकको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री शिवकुमार श्रेष्ठले बैंकले ब्याज खर्च, सवारी साधनको हास खर्च र इन्स्योरेन्स खर्च बापतको रकम खुद आयबाट मिन्हा नदिने गरी भएको निर्णय बदर गरी खुद आयबाट छुट पाउने गरी निर्णय गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१३. पुनरावेदन वादी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरको तर्फबाट उपस्थित विद्वान सहन्यायाधिवक्ता श्री अच्युतमणि न्यौपानेले राजश्व न्यायाधीकरण, काठमाडौंको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस सुनियो।
१४. विद्वान कानून व्यवसायीहरुको बहस समेत सुनी मिसिल अध्ययन गर्दा प्रस्तुत मुद्दाका करदाता एस डेभलपमेन्ट बैंकको तर्फबाट राजश्व न्यायाधीकरण, काठमाडौंको मिति २०७०।१२।१३ को फैसला उपर पुनरावेदन पर्न आएको देखिँदा प्रस्तुत मुद्दामा राजश्व न्यायाधीकरण काठमाडौंबाट भएको मिति २०७०।१२।१३ को फैसला मिलेको छ छैन? पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ सक्दैन? भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१५. निर्णयतर्फ विचार गर्दा करदाता एस डेभलपमेन्ट बैंकले आ.व. २०६४।०६५ को आय विवरण ठूला करदाता कार्यालयमा पेश गरेकोमा ठूला करदाता कार्यालयले निज करदाताको करयोग्य आय भएको ठहर्‍याई संसोधित कर निर्धारण गरेकोमा सो निर्णयमा चित्त नबुझाई करदाता एस डेभलपमेन्ट बैंक आन्तरिक राजश्व विभागमा निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजश्व विभागले ठूला करदाता कार्यालयले गरेको अन्तिम कर निर्धारण आदेशलाई सदर हुने ठहर्‍याई भएको निर्णय बदर गर्न माग गरी राजश्व न्यायाधीकरण, काठमाडौंमा पुनरावेदन गरेको देखियो। यसरी परेको पुनरावेदन उपर राजश्व न्यायाधीकरण, काठमाडौंबाट फैसला हुँदा ATM Machine/Generator बापतको रकम खर्च कट्टी दिने गरी र अन्य शिर्षकमा भएको खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने गरी भएको फैसलामा चित्त नबुझाई करदाता एस डेभलपमेन्ट बैंकले सो फैसला बदर गरी पाउँ

भनी पुनरावेदन दर्ता गर्ने अनुमति माग गरी निवेदन दिई अनुमति प्रदान भै पुनरावेदनको रोहमा पेश भएको पाइन्छ।

१६. पुनरावेदक प्रतिवादी एस डेभलपमेन्ट बैंकको पुनरावेदन पत्रमा मुलतः व्याज खर्च, सवारी साधनको हास खर्च इन्स्योरेन्स खर्च र सवारी कर खर्च बापतको रकम खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने गरी भएको राजस्व न्यायाधीकरणको फैसला बदर गरी खर्च कट्टी गर्न पाउने गरी निर्णय गरी पाउँ भनी भन्ने नै दावी रहेको पाइन्छ।
१७. अब, पुनरावेदक/प्रतिवादी एस डेभलपमेन्ट बैंकको पुनरावेदन पत्रमा भुक्तानी गर्नु नपर्ने व्याज बापतको दायित्व भनी रु. ३१,१८,५३२।- खुद आयबाट छुट दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय सदर गरेको राजस्व न्यायाधीकरणको फैसला त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउँ भन्ने जिकिर रहेतर्फ हेर्दा, विगत आ.व. को भुक्तानी गर्नुपर्ने बाकी व्याज खर्च र यस आ.व. मा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्याज गरी जम्मा रु. ९,६७,८२,३६०।- भुक्तानी गर्नुपर्नेमा रु. ८,२५,०१,५२४।- भुक्तानी भइसकेकोमा अब हुन आउने बाँकी व्याज खर्च रु. १,४२,८०,३३६।- हुनुपर्नेमा करदाताले रु. १,७३,९८,८६८।- उल्लेख गरेबाट दायित्व भन्दा बढी दावी गरिएको रकम रु. ३१,१८,५३२।- बढी लेखाँकन गरेको देखिन आउँछ। यसरी वास्तविक भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व भन्दा बढी रकम भुक्तानी गर्न बाँकी भनी दावी गरिएकोमा सो बढी दावी गरिएको रकम निज करदाताको आय नै हुन जाने हुन्छ। भुक्तानी नै गर्नु नपर्ने रकमलाई निज करदाताको भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व भित्र रहेको मान्न सकिने अवस्था हुँदैन। यस्तो अवस्थामा करदाताको जिकिरसँग सहमत हुन नसकी राजस्व न्यायाधीकरणको फैसलालाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिँदैन।
१८. त्यसैगरी सवारी साधनको हास खर्च रु. १६,४२,६६२।९६ खुद आयबाट छुट दिन नमिल्ने गरी भएको राजस्व न्यायाधीकरणको फैसला बदर गरी खुद आयबाट मिन्हा दिलाई पाउँ भन्ने करदाता बैंकको पुनरावेदन जिकिर सम्बन्धमा हेर्दा, पुनरावेदक करदाता बैंकले सुविधा अन्तर्गत आफ्ना कर्मचारीहरुलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनलाई आफ्नो स्थायी सम्पत्तिको सूचीमा समावेश गरि आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ बमोजिम हास कट्टी माग गरेको पाइन्छ। करदाता बैंकले Vehicle Loan Scheme अन्तर्गत निश्चित शर्तका अधिनमा रही आफ्नो कर्मचारीहरुलाई सवारी साधन खरिद गरि प्रयोगमा दिने गरेको र सोको दायित्व बैंकमा नै रहने भनी उक्त सवारी साधन सुविधामा उपलब्ध गराएको भन्ने देखिन्छ। उक्त सवारी साधन बैंकको आय

आर्जन गर्ने कार्यमा प्रयोग भएको पनि पाइदैन। सो सवारी साधन कर्मचारीले निर्वाध रूपमा प्रयोग गर्न पाउने देखिन्छ। बैंकको नाममा सवारी साधन रहेको भन्ने आधारले मात्र बैंकको व्यापार व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा प्रयोगमा नरहेको सवारी साधनको हास कट्टी हुन सक्ने कुनै कानूनी आधार देखिँदैन। सुरक्षणवापत मात्र बैंकले आफ्नो स्वामित्वमा राखिएका ति सवारी साधनको हास खर्च दावी गर्न करदाता बैंकले मिल्ने देखिँदैन। Scheme अन्तर्गत खरिद गरी कर्मचारीलाई प्रयोग गर्न दिएका र सुरक्षण वापतमा आफ्नो नाममा दर्ता रहेको आधारमा मात्र आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ बमोजिम हास खर्च कट्टी दावी गर्न नमिल्ने भनी उक्त रकम खुद आयमा समावेश हुने गरी भएको राजश्व न्यायाधीकरणको फैसलालाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन।

१९. त्यसैगरी इन्स्योरेन्स खर्च रु. ७६,२०६।- खुद आयबाट मिन्हा नदिने गरी भएको शुरूको निर्णय सदर गर्ने गरेको राजश्व न्यायाधीकरण काठमाडौंको निर्णय नमिली सो रकम खुद आयबाट मिन्हा गरि पाउँ भन्ने पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर रहे तर्फ हेर्दा, पुनरावेदक करदाता बैंकले Staff vehicle Facility loan scheme अन्तर्गत निश्चित शर्तका अधिनमा रही आफ्ना कर्मचारीलाई सवारी साधन खरिद गरी प्रयोगमा दिने गरेको अवस्थामा सो सवारी साधनको स्वामित्व बैंकको नरही कर्मचारीको स्वामित्वमा रहने सवारी साधनको विमा खर्च बैंकले व्यहोर्नु पर्ने भन्ने जिकिर तथ्ययुक्त र विवेकसम्मत मात्र सकिने अवस्था हुँदैन। सवारी साधनको हास खर्च कट्टी नपाउने भनी यसै आ.व. को हास खर्च कट्टीको दावी नपुग्ने भनी निर्णय भइसकेको अवस्थामा सो सवारी साधनको इन्स्योरेन्स खर्च पुनरावेदक करदाताको आयबाट मिन्हा पाउँ भन्ने दावी पुग्न सक्दैन। तसर्थ, राजश्व न्यायाधीकरण काठमाडौंको निर्णय मिलेकै देखियो।
२०. त्यसैगरी सवारी कर खर्च रु. ४६,७६०।- खुद आयबाट मिन्हा नदिने गरी भएको शुरूको निर्णय सदर गर्ने गरेको राजश्व न्यायाधीकरण काठमाडौंको निर्णय नमिलेको हुँदा सो रकम खुद आयबाट मिन्हा पाउँ भन्ने पुनरावेदन जिकिर रहे तर्फ हेर्दा, पुनरावेदक करदाता बैंकले Staff facility loan scheme अन्तर्गत निश्चित शर्तका अधिनमा रही आफ्ना कर्मचारीहरूलाई सवारी साधन खरिद गरी प्रयोगमा दिने गरेको अवस्थामा सो सवारी साधनको स्वामित्व बैंकको नरही कर्मचारीहरूको हुने सवारी साधनको कर वापतको रकम करदाता बैंकले व्यहोर्नु पर्ने भन्ने जिकिर तथ्ययुक्त र विवेकसम्मत मात्र सकिने हुँदैन। सो सवारी साधनको हास खर्च, विमा खर्च सम्बन्धमा भएको खर्च बैंकको खुद आयबाट मिन्हा दिन नमिल्ने भनी आजै यसै इजलासबाट निर्णय भइसकेको हुँदा सो

सवारी साधनको सवारी कर बापतको खर्च पनि करदाता बैंकको आयबाट मिन्हाबाट पाउँ भन्ने पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। तसर्थ राजस्व न्यायाधीकरणको फैसला मिलेकै देखियो।

२१. अतः राजस्व न्यायाधीकरण काठमाडौँबाट मिति २०७०।१२।१३ मा भएको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदक प्रतिवादी करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी यो फैसलाको विद्युतीय प्रति विद्युतीय प्रणालीमा प्रविष्ट गरी मिसिल नियमानुसार बुझाईदिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत (उपसचिव): इन्द्रबहादुर कठायत र भेषराज भट्टराई

कम्प्युटर टाईप गर्ने: विकेश गुरागाई

इति संवत् २०७९ भदौ १३ गते रोज २ शुभम् ----- ।